

2. Fysisk helse

Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt 2008

Egenvurdert helse. Hvordan vurderer du din egen helse sånn i alminnelighet? Vil du si at den er meget god, god, verken god eller dårlig, dårlig eller meget dårlig?

Medisinbruk. I løpet av de siste fire ukene, hvor ofte har du brukt følgende medisiner: astmamedisin, smertestillende medisin uten resept eller smertestillende medisin med resept? Ikke brukt de siste fire ukene, sjeldnere enn hver uke, hver uke, men ikke daglig, daglig.

Sykdom. Har du varige sykdommer eller lidelser, noen medfødte sykdommer eller virkning av skade, eller har du noen varig funksjonshemninger? Spesifiser.

Symptomer. Har du i løpet av de siste tre månedene hatt hodepine, smerter i kroppen? Regn bare med mer varige eller stadig tilbakevendende plager, ikke forbigående plager.

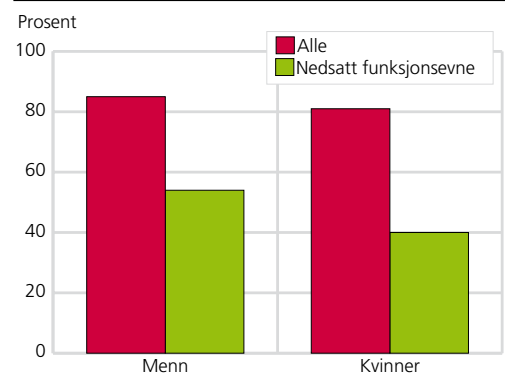
En av fire med nedsatt funksjonsevne har dårlig helse. Kvinner har gjennomgående dårligere helse enn menn. Forskjellen i helsetilstand mellom kvinner og menn med nedsatt funksjonsevne er større enn mellom menn og kvinner i befolkningen i alt. En av tre 45 år og eldre med nedsatt funksjonsevne har dårlig helse. Grupper med lang utdanning har bedre helse enn grupper med kort utdanning. Yrkesaktive har bedre helse enn personer som ikke er i arbeid. Diabetes, astma og smerter er vanligere blant personer med nedsatt funksjonsevne enn i befolkningen. Det er dobbelt så høy andel med kroppslige smerter i gruppen med nedsatt funksjonsevne sammenlignet med befolkningen i alt. Langt flere kvinner enn menn sier at de har varig eller stadig tilbakevendende hodepine og smerte i kroppen.

2.1. Egenvurdert helse

I hele befolkningen 16 år og eldre har 82 prosent god helse. Av dem med nedsatt funksjonsevne hadde 45 prosent god helse. Som i befolkningen ellers har menn med nedsatt funksjonsevne bedre helse enn kvinner, og yngre har i større grad god helse enn eldre.

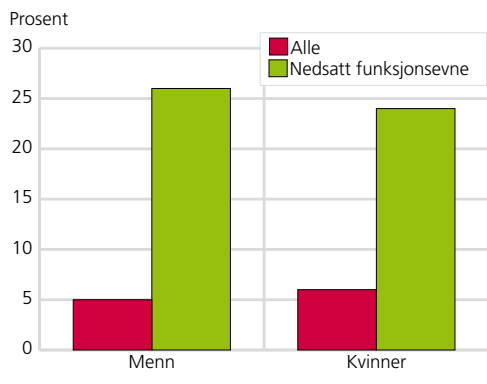
En fem ganger så stor andel sier at helsen er dårlig i gruppen med nedsatt funksjonsevne, sammenlignet med andelen i befolkningen (5 prosent). Det er liten forskjell i andelen menn og kvinner som opplever helsen sin som dårlig. 18 prosent av personer under 45 år med nedsatt funksjonsevne og 31 prosent av personer 45 år og eldre med nedsatt funksjonsevne har dårlig helse.

Figur 2.1. Andel menn og kvinner med meget god eller god helse, i befolkningen og i gruppen med nedsatt funksjonsevne. 16 år og eldre. 2008. Prosent. Aldersstandardisert

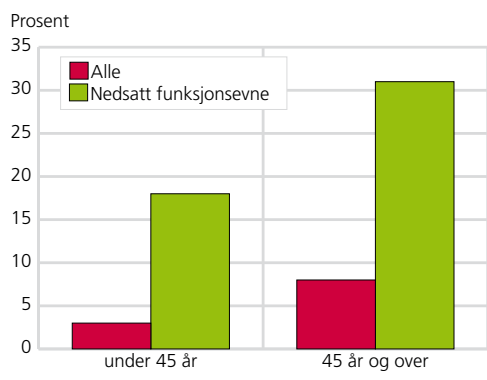
Kilde: Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt, Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.2. **Andel menn og kvinner med meget dårlig eller dårlig helse, i befolkningen og i gruppen med nedsatt funksjonsevne. 16 år og eldre. 2008. Prosent. Aldersstandardisert**

Kilde: Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt, Statistisk sentralbyrå.

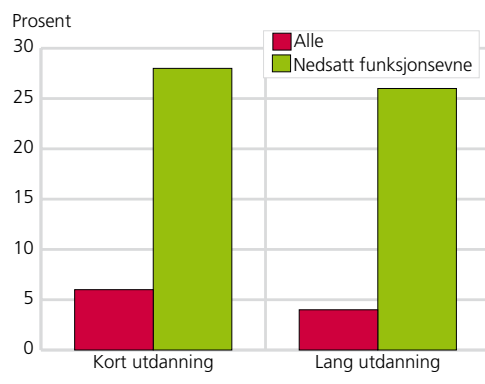
Figur 2.3. **Andel personer med meget dårlig eller dårlig helse, i befolkningen og i gruppen med nedsatt funksjonsevne. 16 år og eldre. Aldersgrupper. 2008. Prosent. Aldersstandardisert**

Kilde: Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt, Statistisk sentralbyrå.

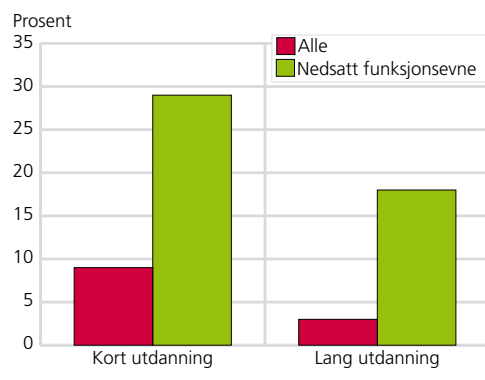
I gruppen med nedsatt funksjonsevne var det betydelig vanligere at kvinner med kort utdanning hadde dårlig helse sammenlignet med kvinner med lang utdanning. Det er liten forskjell etter utdanning blant menn. Det samme forholdet finnes i befolkningen. Kvinner med lang utdanning kommer bedre ut helsemessig enn menn med lang utdanning. 26 prosent av menn med nedsatt funksjonsevne og lang utdan-

Figur 2.4. **Andel menn med meget dårlig eller dårlig helse, i befolkningen og i gruppen med nedsatt funksjonsevne. 16 år og eldre. Utdanningsnivå. 2008. Prosent. Aldersstandardisert**

Kilde: Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt, Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.5. **Andel kvinner med meget dårlig eller dårlig helse, i befolkningen og i gruppen med nedsatt funksjonsevne. 16 år og eldre. Utdanningsnivå. 2008. Prosent. Aldersstandardisert**

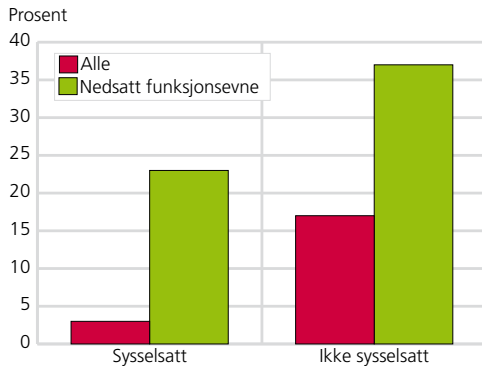

Kilde: Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt, Statistisk sentralbyrå.

ning sier at helsen er dårlig eller meget dårlig.

Personer som er i arbeidsfør alder og i jobb, har bedre helse enn dem som ikke er sysselsatt. Forskjellene i helsetilstand mellom sysselsatte og ikke-sysselsatte er større i gruppen med nedsatt funksjonsevne enn i befolkningen. En nesten dobbelt så høy andel menn og kvinner med nedsatt funk-

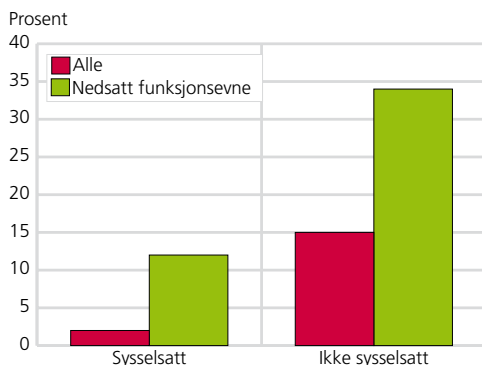
Figur 2.6. Andel menn med meget dårlig eller dårlig helse i befolkningen, og i gruppen med nedsatt funksjonsevne. 16-66 år. Sysselsetting. 2008. Prosent. Aldersstandardisert

Kilde: Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt, Statistisk sentralbyrå.

sjonsevne som er i arbeid, sier at helsen er god eller meget god sammenlignet med menn og kvinner med nedsatt funksjonsevne som ikke er i arbeid. Imidlertid er det slik at langt flere sysselsatte med nedsatt funksjonsevne har dårlig helse sammenlignet med sysselsatte i befolkningen i alt. 23 prosent av sysselsatte menn med nedsatt funksjonsevne og 12 prosent av sysselsatte kvinner med nedsatt funksjonsevne sier at helsen er dårlig eller meget dårlig. I befolkningen i alt har kun 3 prosent av sys-

Figur 2.7. Andel kvinner med meget dårlig eller dårlig helse i befolkningen, og i gruppen med nedsatt funksjonsevne. 16-66 år. Sysselsetting. 2008. Prosent. Aldersstandardisert

Kilde: Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt, Statistisk sentralbyrå.

selsatte menn og 2 prosent av sysselsatte kvinner dårlig helse.

I gruppen med nedsatt funksjonsevne er det særlig personer med bevegelsehemning og/eller grupper med psykiske vansker som scorer lavt på egenvurdert helse. I disse gruppene sier kun 35 og 38 prosent at helsen er god eller meget god, og 36 prosent og 31 prosent sier at helsen er dårlig eller meget dårlig.

Tabell 2.1. Andel personer med meget god/god eller meget dårlig/dårlig helse, i befolkningen og i grupper, etter type funksjonshemming, 16 år og eldre, 2008. Prosent. Aldersstandardisert

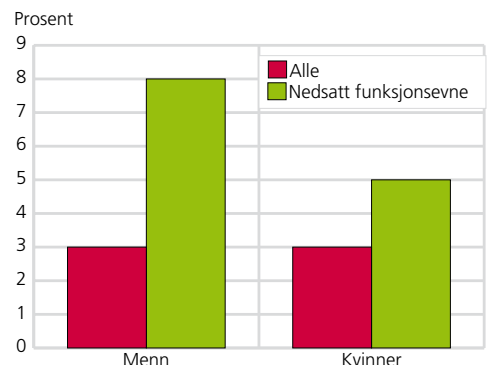
	Meget god eller god helse	Meget dårlig eller dårlig helse	N
Befolkningen i alt	82	5	4 501
Synshemmet	51	28	88
Hørselshemmet	51	21	171
Bevegelsehemmet	35	36	321
Psykiske vansker	38	31	252

Kilde: Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt, Statistisk sentralbyrå.

Diabetes

I befolkningen har om lag 3 prosent diabetes type 1 eller type 2, en like høy andel blant menn som blant kvinner. I gruppen

Figur 2.8. Andel menn og kvinner med diabetes (type 1 og type 2), i befolkningen og i gruppen med nedsatt funksjonsevne. 16 år og eldre. 2008. Prosent. Aldersstandardisert

Kilde: Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt, Statistisk sentralbyrå.

med nedsatt funksjonsevne er det dobbelt så høy forekomst av diabetes, 6 prosent. Høyest forekomst er det blant menn med nedsatt funksjonsevne (8 prosent).

Diabetes er mer utbredt blant bevegelseshemmede sammenlignet med syns- og hørselshemmede, og sammenlignet med personer med psykiske vansker.

Tabell 2.2. **Andel personer med diabetes (type 1 og type 2), i befolkningen og i grupper, etter type funksjonshemning. 16 år og eldre. 2008. Prosent. Aldersstandardisert**

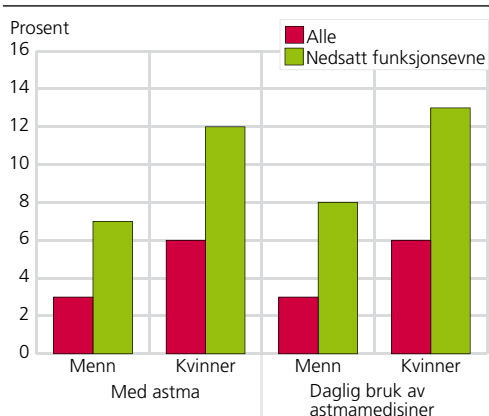
	Diabetes (type 1 og 2)	N
Befolkningen i alt	3	4 421
Synshemmet	6	88
Hørselshemmet	6	171
Bevegelsehemmet	8	321
Psykiske vansker	5	252

Kilde: Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt, Statistisk sentralbyrå.

Astma

I befolkningen 16 år og eldre har 5 prosent astma, og 4 prosent hadde benyttet astmamedisiner daglig i løpet av en periode

Figur 2.9. **Andel menn og kvinner med astma og som har brukt astmamedisiner daglig, i befolkningen og i gruppen med nedsatt funksjonsevne. 16 år og eldre. 2008. Prosent. Aldersstandardisert**

Kilde: Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt, Statistisk sentralbyrå.

på fire uker. Det er høyere forekomster av astma i gruppen med nedsatt funksjonsevne, 10 prosent. Flere kvinner enn menn sier at de har astma, og det er langt flere kvinner som bruker astmamedisiner daglig. 13 prosent av kvinner med nedsatt funksjonsevne hadde brukt astmamedisiner daglig i løpet av en fire ukers periode, kun 8 prosent av menn med nedsatt funksjonsevne.

Astma og bruk av astmamedisiner er noe mer utbredt blant bevegelsehemmede enn i andre grupper med nedsatt funksjonsevne.

Tabell 2.3. **Andel personer med astma og som har brukt astmamedisiner daglig i en fireukers periode, i befolkningen og i grupper, etter type funksjonshemning. 16 år og eldre. 2008. Prosent. Aldersstandardisert**

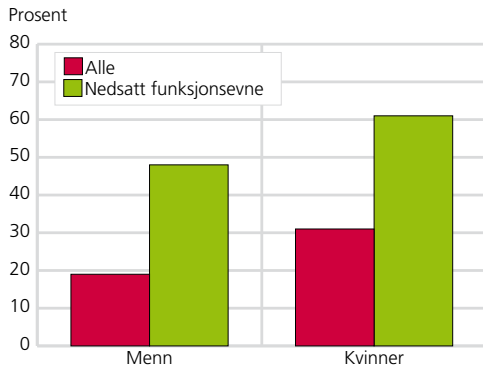
	Astma	Daglig bruk av astmamedisin	N
Befolkningen i alt	5	4	4 421
Synshemmet	10	11	88
Hørselshemmet	10	13	171
Bevegelsehemmet	13	13	321
Psykiske vansker	10	11	252

Kilde: Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt, Statistisk sentralbyrå.

2.2. Smerter i kroppen og hodepine

Smerter i kroppen og hodepine/migræne er mer utbredte tilstander blant kvinner enn blant menn, både i befolkningen og i gruppen med nedsatt funksjonsevne. Mens 25 prosent i befolkningen hadde varige eller stadig tilbakevendende smerter i kroppen i en tre måneders periode, gjelder dette 54 prosent i gruppen med nedsatt funksjonsevne. 48 prosent av menn og 61 prosent av kvinner med nedsatt funksjonsevne hadde smerter i kroppen. Menn med nedsatt funksjonsevne har smerter i langt større grad enn menn generelt.

Figur 2.10. **Andel menn og kvinner med smerter i kroppen, i befolkningen og i gruppen med nedsatt funksjonsevne. 16 år og eldre. 2008. Prosent. Aldersstandardisert**

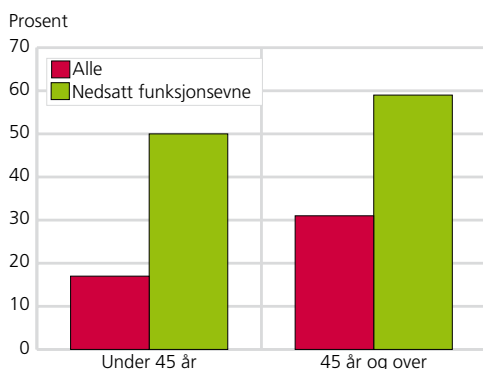

Kilde: Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt, Statistisk sentralbyrå.

Smerter er mest utbredt i grupper over 45 år. Vel halvparten av gruppen med nedsatt funksjonsevne sier at de hadde tilbakevendende smerter i kroppen i en tremåneders periode. I gruppen over 45 år hadde nær 60 prosent tilbakevendende kroppslige smerter.

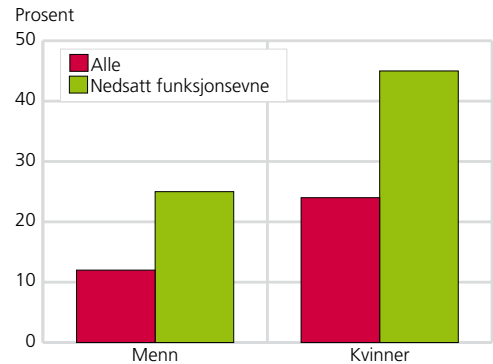
Menn og kvinner med nedsatt funksjonsevne har også i langt større utstrekning

Figur 2.11. **Andel personer med smerter i kroppen, i befolkningen og i gruppen med nedsatt funksjonsevne. 16 år og eldre. Aldersgrupper. 2008. Prosent. Aldersstandardisert**

Kilde: Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt, Statistisk sentralbyrå.

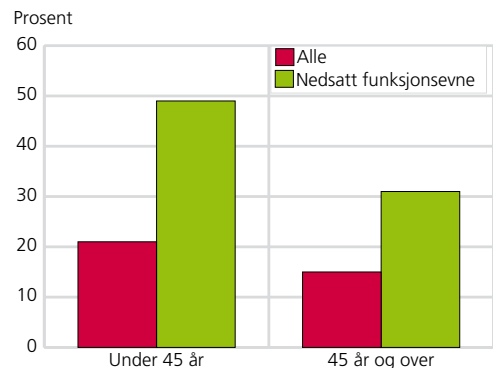
Figur 2.12. **Andel menn og kvinner med hodepine/migrene, i befolkningen og i gruppen med nedsatt funksjonsevne. 16 år og eldre. 2008. Prosent. Aldersstandardisert**

Kilde: Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt, Statistisk sentralbyrå.

hodesmerter eller migrene sammenlignet med forekomsten i befolkningen. 40 prosent av dem med nedsatt funksjonsevne og 18 prosent i befolkningen under ett hadde varige eller stadig tilbakevendende hodepine/migrene i en tremåneders periode. Dette er en vanlig tilstand blant kvinner, og svært utbredt blant kvinner med nedsatt funksjonsevne (45 prosent). Yngre under 45 år med nedsatt funksjonsevne

Figur 2.13. **Andel personer med hodepine/migrene, i befolkningen og i gruppen med nedsatt funksjonsevne. 16 år og eldre. Aldersgrupper. 2008. Prosent. Aldersstandardisert**

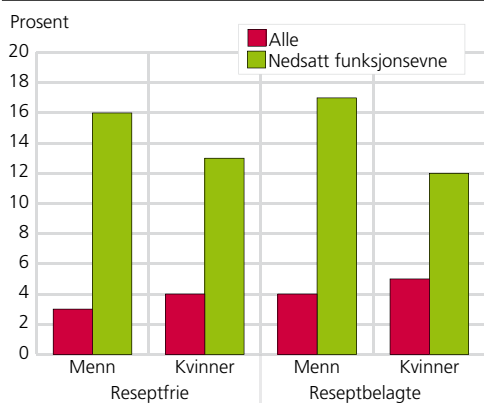

Kilde: Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt, Statistisk sentralbyrå.

sier i større grad enn andre grupper at de har tilbakevendende hodepine.

Fordi smertetilstander er mer utbredt i gruppen med nedsatt funksjonsevne enn i befolkningen generelt er det rimelig at det også er høyere forbruk av smertestillende medikamenter i denne gruppen. I befolkningen i alt hadde en andel på 4 prosent brukt smertestillende uten resept, og 5 prosent hadde brukt reseptbelagte smertestillende daglig i løpet av en fireukers periode. Tilsvarende andeler i gruppen med nedsatt funksjonsevne var 14 og 17 prosent.

Figur 2.14. **Andel menn og kvinner som har brukt smertestillende medisiner daglig, i befolkningen og i gruppen med nedsatt funksjonsevne. 16 år og eldre. 2008. Prosent. Aldersstandardisert**

Kilde: Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt, Statistisk sentralbyrå.

Bevegelseshemmede gir i stor grad uttrykk for at de har smerter i kroppen (71 prosent). Det var også i denne gruppen flest som hadde daglig forbruk av reseptbelagte smertestillende medisiner i en fire ukers periode. Reseptfrie smertestillende medisiner brukes i større grad av personer med psykiske vansker. En av fem i gruppen med psykiske vansker hadde brukt smertestillende tabletter daglig i en periode på fire uker. Hodepine eller migrene er

også mer utbredt i gruppen med nedsatt funksjonsevne, og er mer eller mindre like utbredt i alle grupper uavhengig av type funksjonshemming.

Tabell 2.4. **Andel personer med smerter i kroppen, hodepine/migrene, samt bruk av smertestillende medisin, i befolkningen og i grupper, etter type funksjonshemming. 16 år og eldre. 2008. Prosent. Aldersstandardisert**

	Smerter		Smertestillende medisin	
	Smerter i kroppen	Hodepine/migrene	Reseptbelagte	Reseptfrie
Befolkningen i alt	25	18	5	3
Synshemmet	65	40	10	8
Hørselshemmet	61	43	14	8
Bevegelseshemmet	71	42	18	13
Psykiske vansker	55	44	14	21

Kilde: Levekårsundersøkelsen om helse, omsorg og sosial kontakt, Statistisk sentralbyrå.